

18.04.2023

Dnro 20619/03.04.04.04.23/2021

Asia Valitus maa-aines- ja ympäristölupa-asiassa

Muutoksenhakija ja luvan hakija

Insinööritoimisto Scantra Oy

Päätös, johon on haettu muutosta

Orimattilan kaupungin ympäristövaliokunta 15.4.2021 (7.4.2021 § 35)

Ympäristövaliokunta on hylännyt Insinööritoimisto Scantra Oy:n maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisen yhteislupahakemuksen sekä toiminnan aloittamislupahakemuksen. Hakemus on koskenut kiviaineksen louhintaa, murskausta ja maa-ainesten välivarastointia Orimattilassa sijaitsevalla Lehmusmäen kiinteistöllä 560-420-2-249 Virenojalla.

Valituksenalaisen päätöksen perusteluja

Raskas liikenne kulkee kokonaisuudessaan pihapiirien, hevostilan, hevoslaidunten ja mehiläistarhan ohitse. Hevostila sijaitsee noin 450 metriä toiminta-alueesta, mehiläistarha noin 5 metriä rasi-tietistä ja pihapiirit rajautuvat rasi-tetiehen.

Suunniteltu toiminta aiheuttaa eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n mukaista kohtuutonta melu/pöly/tärinärasitusta ja viihtyvyyshaittaa lähiasukkaille eikä näitä haittoja pystytä lupamääräyksiin riittävästi vähentämään.

Korkein hallinto-oikeus (KHO 2019:75) on todennut, että luvanvaraiseen toimintaan välttämättömänä osana kuuluvan liikenteen aiheuttamia päästöjä on perusteltua tarkastella lupaharkinnassa varsinaista toiminta-alueelta laajemmalla alueella, kun suunnitellun toiminnan liikenne määrittää yksinomaan tai suurimmaksi osaksi liikennealueelta aiheutuvat päästöt ja näistä päästöistä voidaan arvioida aiheutuvan merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Lisäksi on arvioitava eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n mukaisen rasituksen kohtuuttomuutta. Varsinaisella toiminta-alueella harjoitettuun toimintaan olennaisesti kuuluvasta liikenteestä

lähialueella koettua merkittävää melu/pöly/tärinähaitan lisääntymistä voidaan tällöin pitää toiminta-alueen käytöstä aiheutuvana eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaisena kohtuuttomana rasituksena.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Muutoksenhakija on vaatinut, että ympäristövaliokunnan päätös kumotaan lainvastaisena ja hakemuksen mukaiset luvat myönnetään. Lisäksi Orimattilan kaupunki on velvoitettava korvaamaan muutoksenhakijan oikeudenkäyntikulut asiassa korkolain 4 §:n mukaisine viivästyskorkeineen, kun kuukausi on kulunut päätöksen antamisesta lukien.

Vaatimustensa perusteluiksi muutoksenhakija on esittänyt muun ohella seuraavaa:

Ympäristövaliokunta on tehnyt päätöksen vastoin asian esitelleen virkamiehen päätösesitystä. Valituksenalainen päätös on perustunut virheelliseen ja puutteelliseen selvitykseen. Päätöksen perusteluissa on käytetty ilmeisesti asiaa koskevista muistutuksista poimittuja, tosiasioita vastaamattomia seikkoja.

Tie kulkee ainoastaan yhden pihapiirin ohitse ja yhtä peltoa sivuten. Muilta osin tie kulkee käytännössä metsässä. Tie ei kulje hevostilan eikä hevoslaidunten ohitse. Viittä mehiläispesää tarkoittava mehiläistarha ei ole varsinainen mehiläistarha. Mehiläistarha ei ole ilmeisen pysyvä rakennelma, ja se on tarvittaessa siirrettävissä tiestä etäämmälle. Tiestä mehiläistarlalle aiheutuvaa haittaa ei voida pitää kohtuuttomana, kun otetaan huomioon mehiläistarhan kausiluontoisuus.

Toimintakiinteistöstä 450 metrin etäisyydellä ei sijaitse yhtään yleisesti tunnettua hevostilaa. Mahdollisen hevostilan etäisyys varsinaiselle toiminta-alueelle on 800 metriä. Etäisyys 450 metriä on saatu mittaamalla kiinteistörajasta toiseen. Hevostilan etäisyydellä ei ole asiassa merkitystä, koska lupahakemus on hylätty varsinaiseen toimintaan liittyvän liikenteen aiheuttamien haittojen perusteella, ei varsinaiseen toimintaan liittyvien haittojen perusteella. Päätösperusteluna on käytetty naapuruussuhdelain 17 §:n tarkoittamaa kohtuutonta melu-, pöly- ja tärinärasitusta.

Valituksenalaisen päätöksen perusteluissa on viitattu korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuun KHO 2019:75. Päätös on soveltumaton käsiteltävään tapaukseen. Käsiteltävässä tapauksessa liikennemäärä on noin kymmenen prosenttia korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä tarkoitettua vuorokautisesta 120 kuorma-auton määrästä, tie ei kulje nauhamaisen omakotiasutuksen läpi eikä liikenne ole ympärivuorokautista.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettu kohtuuttomuuden edellytys ei käsiteltävässä tapauksessa täyty. Haitat eivät ole jatkuvia tai pitkäkestoisia. Mahdollinen melu liittyy ajoneuvojen tavanomaiseen käyntiääneen, jota ei yleisen elämäkokemuksen mukaan ole pidettävä

poikkeuksellisena ajoteiden läheisyydessä. Ohittavana ääni on hetkellinen. Pölyn ilmeneminen on satunnaista ja voi liittyä lähinnä kesäaikaan ja tällöinkin erityisen pitkien kuivakausien jälkeiseen aikaan. Kyseessä on myös haitta, joka on tarvittaessa lupaehdoin poistettavissa. Tärinä on edellä mainittuihin rinnastettava seikka. Tärinän osalta asiassa ei ole esitetty konkreettista selvitystä siitä, kenelle, miten ja missä mainittua haittaa ilmenisi.

Hakemuksen mukainen lupa tulee myöntää myös yhdenvertaisuusperiaatteen perusteella, koska lupia ei aikaisemminkaan ole käytännössä jätetty Orimattilan kaupungissa myöntämättä vastaavissa tapauksissa, joissa toiminta-alueen vaikutuspiirissä tai sinne kulkevan tien varrella on asutusta. Muutoksenhakija on viitannut tapaukseen rinnastettaviin, Orimattilan kaupungin myöntämiin lupiin.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut luvan hakijan valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Orimattilan kaupungissa.

Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle, Orimattilan kaupungille sekä sen terveysuojelu- ja kaavoitusviranomaiselle, Väylävirastolle ja Päijät-Hämeen pelastuslaitokselle on varattu tilaisuus vastineiden antamiseen luvan hakijan valituksesta.

Heidi Santos Macias on vastineessaan todennut muun ohella, että rajasta rajaan on 450 metrin ja 600 metrin etäisyyksillä tilat, joissa on enemmän kuin yksi hevonen. Molempien hevosilojen hevosilla liikutaan tiellä, jolle rekkaliikennettä on suunniteltu. Mehiläiset asuvat pesissään ympäri vuoden. Huomattavasti kauempanakin tehdyt räjäytykset ovat tuntuneet talon tärinä. Toiminnasta aiheutuu naapurustolle pöly-, melu- ja tärinähaittaa.

Hannele Hallman on antamassaan vastineessa viitannut ympäristövaliokunnalle toimitettuun muistutuskirjelmään ja tuonut esiin melu-, pöly- ja tärinähaittavaikutuksia sekä toiminnan haitallisia vaikutuksia elinpiiriin ja luontoon sekä asukkaiden toimeentuloon ja harrastuksiin. Vastineen antaja on vastineensa täydennyksenä toimittanut edellä mainitun muistutuskirjelmän.

Eero Eerola, Hellevi Eerola, Niina Eerola ja Tommi Rantanen ovat antamassaan vastineessa todenneet muun ohella, että lupaa ei tule myöntää, koska se aiheuttaa kaavan mukaiselle toiminnalle merkittävää haittaa sekä vaarantaa alueen luontoarvot. Alue on osoitettu Virenojan yleiskaavassa maa- ja metsätalouteen. Toissijaisesti hakemus on palautettava uudelleen käsiteltäväksi sen puutteellisuuksien (luontoselvitykset, melumallinnukset, vesien johtaminen, saostusaltaiden paikat) vuoksi. Lehmusmäen kiinteistön puolella pitää olla 20 metriä leveä suojavyöhyke ja kiinteistön Eerola II

560-411-2-280 osalta pitää tarkistaa puusto. Vakuuden summan tulee olla ehdotettua 5 000 euroa suurempi.

Tarja Järvinen Pennalan kylän/Riihelän asukkaiden puolesta on antamassaan vastineessa todennut, että asukkaat vastustavat luvan myöntämistä hakemuksen mukaiselle toiminnalle. Pennala on Orimattilan vilkkaasti kasvava omakotialue. Pennalaan on kaavoitettu lisää asuinalueita.

Jyrki Suomela on antamassaan vastineessa todennut muun ohella, että toiminnalle ei tule myöntää ympäristölupaa. Hakemuksen mukainen toiminta on vastoin Orimattilan Keskusta-Virenojan osayleiskaavan määräyksiä. Yleiskaavan mukaan ottoalue on kokonaan maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M). Toiminta aiheuttaa tärinä-, melu- ja pölyhaittaa sekä mahdollista haittaa vesistöön. Tiestön kunto, liittymät yleiseen tiehen ja rautatien ylityspaikan rakenne ja turvallisuus tulee selvittää. Toiminta-alueelle suunniteltu tie/tiet kulkeva useamman pihapiirin ohitse. Kotkanmäen yksityistie rajoittuu Pakkasuon tilan heinäpeltoon, jossa viljellään heinää ja jossa sijaitsevat hevosten laitumet. Pakkasuon tilalla on ollut hevosia vuodesta 1930.

Pakkasuon tiekunta, Kotkanmäen yksityistien tiekunta sekä niiden osakkaat yksityisinä kiinteistönomistajina ovat antamassaan vastineessa vaatineet päättävän tahon katselmusta ja vaatimusten hylkäämistä kokonaisuudessaan muun ohella liikennöintiin liittyvien riskien vuoksi. Tiestön rakenne ei ole suunniteltu kestävämmän suunniteltua liikennöintiä raskaalla kalustolla. Toiminta on kaavan vastaista. Haittoja ei ole arvioitu hakemuksessa riittävästi. Junaradan ylitys aiheuttaa vaaraa. Vakuus tulee olla 5 000 euroa suurempi.

Sanna Hallman ja Hannu Sillanpää ovat antamassaan vastineessa vastustaneet luvan myöntämistä ja todenneet muun ohella, että valitus on keskittynyt muutamaan muistutukseen. Sen lisäksi on kymmeniä muita kielteisiä lausuntoja, joita ovat esittäneet muun muassa tiekunta, merkittävä osa rajanaapureista, kyläyhdistykset sekä suuri joukko Pennalan ja Virenojan kylien asukkaita. Etäisyys on olennaista mitata kiinteistörajasta toiseen, koska esimerkiksi laidunalue tai muun toiminnan sijoittuminen voi vaihdella. Kokonaisuuden hahmottumista vaikeuttaa erityisesti liitteen 4 (karttakuva alueesta) puuttuminen kuulutuksen yhteydestä.

Orimattilan kaupungin ympäristövaliokunta on valituksesta antamassaan lausunnossa todennut muun ohella, että valituksenalaista päätöstä ei tule kumota. Valituksessa esiin tuodut seikat eivät edellytä toisenlaista päätöstä. Ympäristövaliokunta ei ole päätöstä tehdessään toiminut yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisesti. Tie sivuaa yhtä pihapiiriä ja ohittaa hevoslaitumen ja tilan läheltä, joskaan ei suoraan sivua niitä. Tie on myös hevosten käytössä, jolloin louhoksen liikenne aiheuttaa erityistä haittaa. Alue sijoittuu laajenevien ja kaavoitettujen pientaloalueiden keskelle. Melu- ja pölyhaittoja pitäisi voida rajoittaa useisiin eri suuntiin.

Päijät-Hämeen Pelastuslaitos on ilmoittanut, että se ei anna vastinetta.

Muutoksenhakija on vastaselityksessään todennut muun ohella seuraavaa:

Asian käsittelyssä vastineista ja lausunnoista tulisi kiinnittää huomiota ainoastaan sellaisiin seikkoihin, jotka liittyvät muutoksenhaunalaisen päätöksen hylkäämisperusteisiin. Lupahakemus on hylätty varsinaiselle toiminta-alueelle johtavan tien käytöstä lähiasukkaille melusta, pölystä ja tärinästä johtuvan kohtuuttoman rasituksen vuoksi. Lupahakemusta ei ole hylätty toiminnasta syntyvien haittojen perusteella. Lausunnossa ja vastineissa esitetyt seikat ovat samoja, joita on esitetty jo lupaharkintavaiheessa eikä hakemusta ole hylätty niiden perusteella. Naapuruussuhdelain 17 § ei käsitä liikenneturvallisuuden liittyviä seikkoja.

Pennalan kylän lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 1,5 kilometrin etäisyydessä toiminta-alueesta. Pakkasuontien osalta on valituksen 19.5.2021 jättämisen jälkeen käyty toiminta-alueelle johtavaa Pakkasuontietä koskeva tietoimitus. Tie on tarpeen mukaan kunnostettavissa toiminnan alkaessa ja toiminnan aikana. Pakkasuontien vakituksia käyttäjiä 1,2 kilometrin matkalla on enintään viisi kiinteistöä, joista kaksi sijoittuu aivan tien alkupäähän. Yksitystien kokonaispituus on 3,2 kilometriä, josta se kulkee metsässä 2,5 kilometriä, millä on merkitystä myös pölyn leviämisen kannalta.

Luvan hakuvaiheessa kaupungin kaavoitusviranomaisen on 8.12.2020 antanut asiassa lausunnon, jonka mukaan kaavoitus ei ole este luvan myöntämiselle. Mainitulla perusteella lupa ei ole vastoin asiassa esitettyjä vastineita voimassa olevan kaavan vastainen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus kumoaa ympäristövaliokunnan päätöksen ja palauttaa asian ympäristövaliokunnalle uudelleen käsiteltäväksi.
2. Hallinto-oikeus hylkää Insinööritoimisto Scantra Oy:n vaatimuksen oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Perustelut

1. Pääasia

Sovellettuja oikeusohjeita

Ympäristönsuojelulain 2 §:n 1 momentin mukaan ympäristönsuojelulakia sovelletaan teolliseen ja muuhun toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan: 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski; 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle; 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta; 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus; 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Saman pykälän 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa 1) terveyshaittaa, 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta, 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasiutusta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista; 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä; 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä; 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa; 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista; 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Saman pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan maa-aineslaissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu: 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista; 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Saman pykälän 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 11 §:n 1 momentin mukaan ainesten ottamista koskevaan lupaan on liitettävä määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jolleivät sanotut seikat käy ilmi ottamissuunnitelmasta.

Ympäristönsuojelulain 47 a §:n 1 momentin mukaan, jos maa-ainesten ottamistoimintaa koskeva hanke edellyttää ympäristölupaa ja maa-aineslain (555/1981) mukaista lupaa, niitä koskevat lupahakemukset on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 48 §:n 1 momentin mukaan hallintotuomioistuimien voi järjestää asian selvittämiseksi katselmuksen. Katselmuksessa tehdään havainnot kiinteistöistä, maisemasta, rakennelmasta tai muusta sellaisesta kohteesta, jota ei hankaluu voida tuoda tuomioistuimeen.

Asiassa saatua selvitystä

Hakemus koskee kiviaineksen ottoa, murskausta ja välivarastointia sekä muualta tuotavien puhtaiden maa-ainesten varastointia Orimattilassa Virenoilla, kiinteistöllä Lehmusmäki 560-420-2-249. Kyseessä on uusi toiminta. Toimintaa on tarkoitus harjoittaa noin kymmenen vuoden ajan. Alueella on voimassa Keskusta-Virenoja osayleiskaava (2007), jossa alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Päijät-Hämeen maakuntakaavassa (2016) alue sijoittuu maaseutumaiselle alueelle. Lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat hakemuksen mukaan Lehmusmäestä noin 700 metriä luoteeseen ja länteen.

Lehmusmäen kiinteistön pinta-ala on 8,8 hehtaaria. Suunniteltu kiviaineksen louhintamäärä koko toiminnan aikana on 200 000 kiintokuutiometriä eli 500 000 tonnia. Murskausta tehdään enintään 49 000 tonnia vuodessa ja muualta tuotavaa puhdasta maa-ainesta välivarastoidaan alueella enintään 8 000 tonnia vuodessa.

Toimintaa harjoitetaan lähes ympäri vuoden. Eniten murskausta tehdään kevätaikana maaliskuusta–toukokuussa. Talvella joulukuusta–helmikuussa, pakkasen aikana toiminta on vähäistä. Alueella työskentelee kahdesta kolmeen henkilöä jaksoittain. Murskausta voidaan tehdä arkisin kello 6–22 ja louhintaa, rikotusta ja räjäytystä arkisin kello 7–18. Kuljetukset tapahtuvat pääasiassa arkisin kello 6–22. Juhlapyhinä ei ole toimintaa.

Lehmusmäen kiinteistölle liikennöidään Lahdentieltä (seututie 167) alkavan, noin kolmen kilometrin pituisen Pakkasuontien yksityistien kautta. Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmästä tehdyn karttatarkastelun perusteella toimintaan liittyvä liikenne kulkee Pakkasuontien ohella kiinteistön, jossa pidetään hevosia, ohitse sekä noin 300 metrin etäisyydeltä kiinteistöä, jolla on eläinsuojatoimintaa. Liikenne kulkee myös noin 20 metrin etäisyydeltä yhden kiinteistön sivuitse sekä aivan mehiläistarhan vieritse. Myös lähellä Lahdentien ja Pakkasuontien liittymää sijaitsee asuintai vapaa-ajan rakennuksia Pakkasuontien yksityistien varressa.

Hakemuksen mukaan alueen toimintaan liittyviä kuljetuksia tulee tai lähtee keskimäärin vuoden aikana noin kymmenen kappaletta vuorokaudessa. Alueen toiminnasta aiheutuvan raskaan liikenteen määrä on arviolta keskimäärin 50 autoa kuukaudessa. Henkilöautoliikenteen määrän arvioidaan olevan keskimäärin kymmenen ajoneuvoa kuukaudessa. Kesäkaudella, vilkkaampaan aikaan, liikennemäärät kasvavat.

Hakemuksen mukaan liikenteestä saattaa aiheutua vähäisten sateiden aikana kesäkaudella ajoittaista pölyämistä päällystämättömällä Pakkasuontien ohella.

Pölypäästöjä aiheutuu myös kuormia purettaessa ja kiviaineksia kasattaessa sekä murskattaessa. Murskauksesta ja riktuksesta syntyy melua. Välivarastointiin liittyvän liikenteen, murskaamisen tai työkoneiden toiminnasta johtuvan melun ei hakemuksen mukaan arvioida ylittävän valtioneuvoston päätöksen 993/92 mukaisia ohjearvoja lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Toiminnasta ei arvioida aiheutuvan merkittävää tärinää. Sitowise Oy on tehnyt Lehmusmäen melutarkastelun 2021 (29.1.2021), joka liittyy Lehmusmäen alueelle laadittuun maa- ja kiviainesten ottamissuunnitelmaan. Melutarkasteluun ei kuulu mukaan toiminnasta aiheutuva liikenne.

Luvan hakija on lupahakemuksessaan ilmoittanut noudattavansa Pakkasuontiellä maltillista liikennenopecta pölyämisen vähentämiseksi. Tarvittaessa varastokasoja ja työmaateitä kastellaan pölyn leviämisen estämiseksi. Kasteluun käytetään ensisijaisesti alueen hulevesiä. Kuormattavan ja murskauslaitteiston kuljettimelta varastokasaan putoavan kiviaineksen pölyämistä estetään säätämällä putoamiskorkeus mahdollisimman pieneksi ja kiinnittämällä murskauslaitteiston kuljettimien päähän pölyämistä estävät suojat. Varastokasoja ja aluetta ympäröi suojaava puusto, joka osaltaan ehkäisee melun ja pölyn leviämistä alueen ulkopuolelle.

Oikeudellinen arviointi

Ympäristövaliokunta ei ole myöntänyt yhtiölle maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaista yhteislupaa eikä toiminnan aloittamislupaa. Hakemuksen hylkäämistä on perusteltu erityisesti toimintaan välttämättömänä osana kuuluvan liikenteen aiheuttamilla päästöillä. Asiassa on luvan hakijan valituksesta arvioitavana, olisiko ympäristövaliokunnan tullut myöntää haetut luvat.

Siltä osin kuin asiassa on esitetty toisistaan eriäviä näkemyksiä varsinaisen toiminnan ja Pakkasuontien yksityistien lähellä sijaitsevien rakennusten sekä vapaa-ajan ja elinkeinotoimintaan liittyvien toimintojen sijainnista ja olemassaolosta, hallinto-oikeus on ottanut asiassa huomioon karttatarkastelun ja asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella rakennusten ja toimintojen sijainnit.

Maa-aines- ja ympäristölupaharkinnassa tulee arvioida, soveltuuko toiminnan sijoituspaikka liikennejärjestelyineen tarkoitukseensa sekä aiheutuuko toiminnasta lähialueen liikenteen lisäys mukaan lukien ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka naapureille kohtuutonta räsitusta esimerkiksi melun, pölyn tai tärinän muodossa. Oikeuskäytännön mukaan esimerkiksi melu-, pöly- ja tärinävaikutukset, jotka liittyvät toimintaan sen välttämättömänä osana, tulee ottaa huomioon osana kokonaisharkintaa, mikäli merkittävä osa liikenteestä aiheutuu luvan kohteena olevasta toiminnasta.

Toiminnasta aiheutuu ajoittain erityisesti raskaan liikenteen lisääntymistä Pakkasuontien yksityistiellä. Lähialueen asukkaat ovat esittäneet toiminnan ja siihen liittyvän liikenteen aiheuttavan melua, pölyä ja tärinää. Hakemuksen liitteenä olevaan Lehmusmäen melutarkasteluun 2021 ei ole sisällytetty

liikenteen melua. Asiakirjoista ei muutoinkaan ilmene tarkempia tietoja toimintaa liittyvän liikenteen haitoista. Ympäristövaliokunnan olisi hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaisesti tullut huolehtia asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset myös toimintaan liittyvän liikenteen aiheuttaman pilaantumisen osalta. Hakemuksen mukainen arvio toimintaan liittyvän liikenteen määrästä kuitenkin osoittaa, että vaikka toimintaan välttämättömänä osana kuuluvan liikenteen aiheuttamat päästöt otetaan huomioon, toiminnasta ei voida katsoa aiheutuvan kohtuutonta räsitusta, kun on mahdollista estää ja vähentää haittoja lupamääräyksillä.

Valituksenalaisen päätöksen perusteluissa ei ole arvioitu ja perusteltu luvan myöntämisen edellytyksiä erityisesti louhinnan ja murskauksen ja niihin yhteydessä olevan varastoinnin osalta. Perusteluissa on todettu muun ohella, että suunniteltu toiminta aiheuttaa eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaista kohtuutonta melu-, pöly- ja ääriärasitusta ja viihtyvyshaittaa lähiasukkaille eikä näitä haittoja pystytä lupamääräyksin riittävästi vähentämään. Jää epäselväksi, onko tällä tarkoitettu viitata varsinaisesta toiminnasta aiheutuviin haittoihin vai valituksenalaisessa päätöksessä edellä kuvattuihin, toimintaan liittyvästä liikenteestä aiheutuviin haittoihin. Ympäristövaliokunnan olisi tullut myös tarkastella ja perustella täsmällisemmin, ovatko toiminnasta ja liikenteestä aiheutuvat päästöt estettävissä lupamääräyksillä. Näin ollen ympäristövaliokunta ei ole voinut hylätä hakemusta mainitsemillaan perusteilla.

Siltä osin kuin muutoksenhakija on valituksessaan viitannut muiden toiminnanharjoittajien lupiin, hallinto-oikeus toteaa, että lupaharkinta on tapauskohtaista harkintaa eikä muiden toiminnanharjoittajien vastaavillakaan luvilla ole merkitystä arvioitaessa käsiteltävänä olevan toiminnan ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisen yhteisluvan myöntämisen edellytyksiä.

Vastineissa esitetyn osalta hallinto-oikeus toteaa, että yksityistien kunnostamiseen liittyvät kysymykset ja liikenneturvallisuus eivät liity toiminnasta aiheutuvaan ympäristön pilaantumiseen eivätkä ne siksi kuulu maa-aines- ja ympäristölupa-asian yhteydessä käsiteltäviin asioihin. Liikennöintiä yksityisillä teillä koskevat kysymykset käsitellään yksityisistä teistä annetussa laissa säädetyssä järjestyksessä.

Siltä osin kuin asiassa annetuissa vastineissa on viitattu kaavan vastaisuuteen, hallinto-oikeus toteaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kallion louhinta- ja murskaustoiminta voidaan sijoittaa alueelle, joka yleiskaavassa on varattu maa- ja metsätalouskäyttöön.

Katselmuksen järjestäminen asian selvittämiseksi hallinto-oikeuden toimesta ei ole tarpeen.

2. Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Saman pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Kun otetaan huomioon valituksenalaisen asian oikeudellisen arvioinnin tulkinnanvaraisuus ja epäselvyys, ei ole kohtuutonta, että Insinööritoimisto Scantra Oy joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Orimattilan kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **25.05.2023**

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden ylituomari Riikka Mäki ja lainoppinut hallinto-oikeustuomari Reko Vuotila sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Saara Juopperi.

Esittelijä Heidi Laakso

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta

Insinööritoimisto Scantra Oy
Asiamies ja prosessiosoite: Asianajotoimisto Teperi Co & Oy, AA, VT
Kimmo Kariola

Heidi Santos Macias

Hannele Hallman

Eero Eerola asiakumppaneineen

Pennalan kylä/Riihelän asukkaat
Osoite: Tarja Järvinen

Jyrki Suomela

Pakkasuon tiekunta, Kotkanmäen yksityistien tiekunta sekä niiden osakkaat
yksityisinä kiinteistönomistajina / Juha Meronen

Hannu Sillanpää asiakumppaneineen

Orimattilan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Orimattilan kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Orimattilan kaupunginhallitus

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Liikenne ja infrastruktuuri

Väylävirasto

Päijät-Hämeen Pelastuslaitos

Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>